

Referatsak

Utvalg**Utvalgssak****Møtedato**

Hovedutvalg for samfunnsutvikling og kultur

Utsendte vedlegg

1 Helsetilstanden og påvirkningsfaktorene 2019

Medsaksbehandlere

<navn>

<adm.enhet>

<beskrivelse av bidrag til saken>

Helsetilstanden i befolkningen og påvirkningsfaktorer på denne.

Sammendrag av saken:**Oversikten over:****Helsetilstanden befolkningen og påvirkningsfaktorer på denne.**

Dokumentet er forfattet av Gun Kleve i februar 2015, oppdatert i desember 2015 og 2016 og igjen revidert av Viktor Borge Svendsen og Tor-Øystein Gulliksen i mars 2019.

Forskrift om oversikt over folkehelsen, § 3, setter krav til oversiktens innhold og omtaler kort hva som menes med de ulike temaene. Halden kommune velger den tematiske inndelingen i dette oversiktsdokumentet i samsvar med Helsedirektoratets veileder.

Oversikten skal vise datamateriale eller informasjon fra følgende områder:

- befolkningssammensetning
- oppvekst- og levekårsforhold
- fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- skader og ulykker
- helsereelatert atferd
- helsetilstand

I henhold til folkehelseloven er kommunens ansvar å fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Kommunen skal bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

God oversikt over helse og påvirkningsfaktorer er en forutsetning for å beskrive folkehelseutfordringene, og nødvendig for å planlegge og gjennomføre tiltak. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller

oppretholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. Kommunesektoren har en sentral rolle i å fremme befolkningens helse gjennom bredden i kommunens ansvar. Kommunene er gjennom Lov om folkehelse (folkehelseloven) med forskrift pålagt å ha oversikt over innbyggernes helsetilstand. Det vises til lovverk i vedlegg 1 og 2.

Kommunens oversikt med beskrivelse av påvirkningsfaktorer skal tjene tre hovedformål:

1. Grunnlag for beslutninger i folkehelsearbeidet som utøves "fra dag til dag", ved utforming av tiltak og tilsyn eller revisjon av planer. Beslutninger kan også dreie seg om å gå grundigere inn i et område som peker seg ut som særlig utfordrende eller positivt.
2. Grunnlag for beslutninger i forbindelse med det fireårige planløpet etter plan- og bygningsloven med handlingsplan og årsbudsjett.
3. Grunnlag for beslutninger i forbindelse med langsiktig planlegging, knyttet opp mot prosesser i plan- og bygningsloven og kommunal planstrategi.

Halden er et bra sted å bo og leve, for de fleste. Samtidig er Halden, i likhet med Fredrikstad, Moss og Sarpsborg, blant de kommunene med størst folkehelseutfordringer.

Folkehelseutfordringene dreier seg om økende sosiale forskjeller, særlig knyttet til barnefamilier med lav inntekt, frafall i videregående skole, utdanning og arbeid, sosialhjelpsmottakere, boligsosiale utfordringer, eldre over 80 år og økende antall demente i fremtiden. Halden har også mange personskader og hoftebrudd, og mange innbyggere med psykisk uhelse og livstilrelaterte sykdommer. Forventet levealder er lavere enn landsnittet.

Fra 2015 og framover øker andel barnefamilier med lavinntekt. Frafallet i videregående skole minker som ellers i landet, men er fortsatt høyt og høyere enn gjennomsnittet i landet. Halden har et underskudd på ca 1000 arbeidsplasser (Det er 1000 flere som pendler ut av byen enn inn.) Vaksinasjonsgraden er nå over 95 % og innenfor det området som gir beskyttelse til hele befolkningen, også til de som ikke kan vaksineres. Forventet levealder øker, og for kvinner nærmer den seg landsgjennomsnittet. Det er en klar sammenheng mellom utdanning, arbeid og helse. Jo høyere utdanningsnivå, jo bedre helse og forventet levealder. Fysisk aktivitet gir bedre helse og forbygger sykdom.

Satsning på bedre folkehelse har dermed stor betydning for økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft. Å gjennomføre utdanningsløpet, komme i arbeid og være fysisk aktiv vil bidra til bedre helsetilstand i befolkningen.